

172. Bijbelstudie over VERGEVEN - SALACH

סלח

Velen van ons kennen dat prachtige lied *“Hine ma tov uma nayim, shevet achim gam-yachad! Zie, hoe goed en hoe lieflijk is het, dat broeders ook éénsgezind samenwonen!”* (תהלים) Tehilim [Psalmen) 133:1]. Het is inderdaad een mooi lied, maar het zou nog mooier zijn als dat ook in de praktijk daadwerkelijk zo zou zijn, toch helaas lopen nog vele gelovigen met boosheid en wrok jegens elkaar rond, die de éénheid van de Gemeente ernstig verstoort.

Vele relatieproblemen onder gelovigen worden daardoor veroorzaakt, dat bepaalde daden of uitspraken waarmee men een ander gekwetst of benadeeld heeft, niet volgens G'ds richtlijnen werden behandeld. Enerzijds omdat de dader soms om welke reden ook zijn schuld niet wil toegeven en dus ook geen excuses aanbiedt. Dat kan zijn doordat hij zich van geen enkele schuld bewust is en zich dus in het gelijk ziet, maar het kan ook zijn dat hij de ander uit schaamte niet onder ogen durft te komen en hem ontwijkt. Anderzijds omdat het slachtoffer soms niet bereid is om te vergeven omdat hij zichzelf zo gekwetst voelt, dat hij een hekel aan die ander heeft gekregen waardoor een verzoening niet mogelijk lijkt te zijn.

Men gaat elkaar dus uit de weg en probeert omwille van de goede vrede persoonlijke contacten met elkaar zo veel mogelijk te vermijden. Natuurlijk weten ze maar al te goed, dat ze met elkaar in het reine moeten komen als ze elkaar in de samenkomst weer regelmatig zullen ontmoeten. Daarom kiezen sommigen ervoor, een andere gemeente te zoeken om dat dilemma te ontwijken, maar anderen vragen elkaar puur uit formaliteit om vergeving en vergeven elkaar eveneens uit formaliteit zodat ze mekaar in elk geval weer kunnen groeten en in de ogen kijken zonder de relatie daadwerkelijk te herstellen. Voor hen betekent vergeven in feite niets anders dan een kapotte relatie op een 'nette' wijze te beëindigen, want men heeft elkaar weliswaar 'vergeven', maar voor de rest wil men met de ander verder niets meer te maken hebben. Met deze zogenaamde 'vergeving' wordt dit hoofdstuk gewoon afgesloten zonder naar buiten toe de indruk te wekken haatdragend te zijn.

Is dit de vergeving zoals G'd het bedoeld heeft? Als dat inderdaad het geval zou zijn, dan zouden ontelbare gelovigen wel een heel groot probleem hebben. Heeft u er wel eens over nagedacht hoe het zou zijn als de Eeuwige op dezelfde wijze met ons zou omgaan als wij Hem om vergeving vragen voor onze zonden? Hoe zou u het vinden, als de Eeuwige tegen u zou zeggen: “Je zonden zijn je weliswaar vergeven, maar verder wil ik niets meer met je te maken hebben!?” Of als Hij zou zeggen: “Ik kan je wel vergeven, maar vergeten doe ik het niet!”, zoals dikwijls gezegd wordt. Is dit de vergeving, die Yeshua voor ogen had, toen Hij ons de opdracht gaf, elkaar zeventig maal zeven keer te vergeven of bedoelde Hij daarmee elkaar een nieuwe kans te geven, een nieuw begin met een schone lei? Ik denk dat laatste.

In deze bijbelstudie willen we derhalve kijken, hoe wij als gelovigen op een bijbelse wijze daarmee om moeten gaan.

Opdracht om te vergeven

Wie kent niet de gezegde: “Nobody is perfect - niemand is perfekt”? En dat is maar al te waar, want wij zijn allemaal onvolmaakt en struikelen allen in velerlei opzicht (Jacobus 3:2). Iedereen van ons doet of zegt wel eens dingen waar men achteraf spijt van heeft en het liefst zou men met een tijdmachine terug in de tijd willen om de fout te herstellen of de verkeerde dingen die men gezegd heeft anders te formuleren. Toch helaas: gedane zaken nemen geen keer en de klok kan niet teruggedraaid worden. Maar wat we wel kunnen doen om het weer goed te maken is op zijn minst naar de benadeelde toestappen, de fout toegeven en hem of haar nederig om vergeving vragen en dan is het aan hem of haar om te vergeven of niet.

Om dit probleem op een G'd welgevallige wijze op te lossen is beider hartsgesteldheid van essentieel belang: de een dient oprecht berouw te hebben en de ander dient vergevingsgezind te zijn. Als beiden de juiste hartsgesteldheid hebben verlangen zij ook beiden naar een herstel van hun relatie met elkaar en met de Eeuwige. Daarom zei Yeshua tot Zijn leerlingen: “Ziet toe

op uzelf! Indien uw broeder zondigt, bestraf hem, en indien hij berouw heeft, vergeef hem. En zelfs indien hij zevenmaal per dag tegen u zondigt en zevenmaal tot u terugkomt en zegt: Ik heb berouw, zult gij het hem vergeven.” (Lucas 17:3-4). Yeshua heeft ons geleerd om niet te aarzelen met vergeven als iemand ons oprecht om vergeving vraagt, want de rollen kunnen immers gauw omgedraaid zijn en dan zullen ook wij dolblij en opgelucht zijn als ons vergeving geschonken wordt. Dat moeten we altijd in gedachten houden.

Om deze reden leerde Yeshua ons in het ‘Onze Vader’ te bidden: “...en vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren.” (מַתִּיָּהוּ Matityahu [Matthéüs] 6:12). “...en vergeef ons onze zonden, want ook wijzelf vergeven een ieder, die ons iets schuldig is.” (Lucas 11:4). In de Bijbelse gebedspraktijk bestaat er een onlosmakelijk verband tussen gebed en gebod. Wat in het gebed van G'd gevraagd wordt, is tegelijk een opdracht aan de mens. Het is dus een wisselwerking.

Vergeven zoals G'd ons vergeven heeft

Dit principe, dat wij anderen behoren te vergeven zoals de Eeuwige ook ons vergeven heeft, komen we keer op keer in de Bijbel tegen. Zo schreef Sha'ul [Paulus] aan de gemeente in Efeze: “Alle bitterheid, gramschap, toorn, getier en gevloek worde uit uw midden gebannen, evenals alle kwaadaardigheid. Maar weest jegens elkander vriendelijk, barmhartig, elkander vergevend, zoals G'd in Christus u vergeving geschonken heeft.” (Efeziërs 4:31-32, NBG). Het Boek: “Doe alle wrok, woede en haat uit uw leven weg. Vloek niet, maak geen ruzie en beledig elkaar niet; vermijd alles wat slecht is. Wees in plaats daarvan vriendelijk en liefdevol voor elkaar. Vergeef elkaar, zoals G'd uw zonden heeft vergeven om wat Christus voor u deed.”

Ook aan de gelovigen in Kolosse gaf Paulus instructies met dezelfde strekking: “Verdraagt elkander en vergeeft elkander, indien de een tegen de ander een grief heeft; gelijk ook de Eeuwige u vergeven heeft, doet ook gij evenzo.” (Kolossenzen 3:13, NBG). NBV: “Verdraag elkaar en vergeef elkaar als iemand een ander iets te verwijten heeft; zoals de Eeuwige u vergeven heeft, moet u elkaar vergeven.” Groot Nieuws Bijbel: “Verdraag elkaar en vergeef elkaar, als iemand over een ander te klagen heeft. Vergeef zoals de Eeuwige ook u vergeven heeft.” Talrijke theologen hebben vooral dat laatste zo opgevat, alsof wij iedereen zonder meer, dus onvoorwaardelijk, moeten vergeven. Ook de vertalers van Het Boek maken dezelfde fout, want daar lezen wij in vers 13: “Verdraag en vergeef als iemand iets tegen u heeft. Volg hierin het voorbeeld van Christus, die u zonder meer vergeven heeft.”

Dit kan helemaal niet kloppen, want als onze zonden zonder meer vergeven zouden zijn, dan hoefde Yeshua niet de straf op Zich te nemen, die wij verdiend hadden. Hij vergeeft ons dus echt niet zonder meer, want zonder oprecht berouw is er geen vergeving mogelijk. Als wij de Eeuwige onze zonden hebben beleden en Hem om vergeving hebben gevraagd, heeft Hij ons alles vergeven en zo moeten ook wij op deze wijze tot wederzijdse vergeving bereid zijn. Alleen als wij onze schuld over en weer erkennen en berouwen kunnen wij elkaar vergeven, onze onderlinge relatie herstellen en met een schone lei verdergaan.

Als wij een ander niet vergeven zal G'd ons ook niet vergeven

De Eeuwige vindt onze vergevingsgezindheid zo belangrijk, dat Hij ze voor ons als voorwaarde stelt om zelf vergeving te mogen ontvangen. Als je dus wilt dat G'd jou vergeeft, dan is het essentieel om ook de fouten van anderen te vergeven. Voor een goede omgang met elkaar en met de Eeuwige is het daarom onontbeerlijk dat we moeten leren elkaar te vergeven.

In מַתִּיָּהוּ Matityahu [Matthéüs] 18:23-35 leert Yeshua ons hierover een belangrijke les aan de hand van een verhaal, dat hij waarschijnlijk regelmatig om Zich heen zag gebeuren: “U kunt het Koninkrijk van de hemelen vergelijken met een koning die besloot geld op te eisen dat hij tegoed had. Niet lang nadat hij daarmee was begonnen, werd iemand bij hem gebracht die hem vele miljoenen schuldig was. Maar de man kon niet betalen. De koning nam het besluit hem als slaaf te verkopen om zo aan geld te komen. Ook zijn vrouw en kinderen en al zijn bezittingen moesten worden verkocht. De man liet zich voor de koning neervallen, met zijn gezicht in het stof. Hij smeekte: Och majesteit, geef mij uitstel. Dan zal ik u alles terugbetalen. De koning kreeg medelijden met hem, liet hem vrij en zei dat hij niets meer hoefde te betalen. Nauwelijks was de man weer buiten of hij ontmoette iemand van wie hij nog wat geld tegoed had. Hij greep

hem bij de keel en eiste zijn geld onmiddellijk terug. De ander viel voor hem neer en smeekte: Geef mij uitstel. Dan zal ik alles terugbetalen. Maar de man wilde niet wachten en liet hem gevangen zetten, tot hij zijn schuld volledig zou hebben betaald. Enkele andere mensen die het zagen, vonden dit verschrikkelijk. Ze gingen het de koning vertellen. De koning liet de man bij zich roepen en zei: Ondankbare hond! Ik heb u die enorme schuld kwijtgescholden, omdat u mij erom had gesmeekt. Moest u dan geen medelijden hebben met die ander, zoals ik medelijden heb gehad met u? De koning was woedend en stuurde hem naar de folterkamer. Daar moest hij blijven tot de laatste cent betaald was. Zo zal Mijn hemelse Vader ook met u doen als u uw broeders niet van harte vergeeft wat zij u hebben aangedaan!" (Het Boek).

Dit verhaal heeft eigenlijk geen verdere uitleg nodig, want het is volkomen helder dat Yeshua ons daarmee wil zeggen, dat Zijn Vader ons niet langer genadig is als wij niet vergevingsgezind zijn. Zoals de koning de kwijtschelding van de schuld ingetrokken had en de slechte dienaar alsnog strafte, "zo zal Mijn hemelse Vader ook ieder van jullie behandelen, die zijn broeder of zuster niet van harte vergeeft!" (NBV).

Een ander voorbeeld van hoe het niet moet vinden wij in het verhaal van Yona. In het boek יונה Yona [Jona] lezen wij, dat de profeet er heel boos over was, dat de Eeuwige de stad Nineve gespaard heeft en zei in zijn boosheid, dat hij dan maar liever dood wil dan daarmee te moeten leven. Natuurlijk had de Eeuwige Yona's verzoek kunnen inwilligen en hem ter plekke kunnen doden, al was het alleen maar vanwege de aanmatigende toon waarin Yona tot Hem durfde te spreken. Maar in plaats van Yona voor zijn opstandige houding terecht te wijzen vroeg Hij hem vriendelijk: "Is het terecht dat je zo kwaad bent?"

Deze liefdevolle reactie van onze hemelse Vader op de ontevredenheid van Yona over de vergiffenis van de berouwvolle Ninevieten doet ons denken aan de reactie van de vader op de boosheid van de oudere broer van de verloren zoon, die ontevreden was over de vergiffenis van zijn broertje nadat hij berouw getoond had. De Eeuwige heeft Yona zijn eigen ongehoorzaamheid vergeven. Met welk recht zou hij op zijn beurt de inwoners van Nineve niet vergeven terwijl de Eeuwige dat wel deed? Daarom vroeg de Eeuwige hem, of het terecht is dat hij zich zo kwaad maakt over de vergiffenis van anderen. Nee, natuurlijk is dat niet terecht! Toch laten we voordat we Yona beoordelen, eerst even naar onszelf kijken. Gaan wij nooit in discussie met G'd? Hoe reageren wij als wij zien dat mensen gezegend worden die in onze ogen deze zegen helemaal niet verdienen? Begrijpen wij altijd G'ds wegen? Vergeven wij een ieder die ons om vergeving vraagt?

Weet u, nadat Yeshua het 'Onze Vader' had uitgesproken vond Hij het uitermate belangrijk om in Mattheüs 6:14-15 de vijfde bede "en vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren" nog extra aan te scherpen door de toevoeging: "Want indien gij de mensen hun overtredingen vergeeft, zal uw hemelse Vader ook u vergeven; maar indien gij de mensen niet vergeeft, zal ook uw Vader uw overtredingen niet vergeven!" In Marcus 11:25 zegt Yeshua hetzelfde: "En wanneer gij staat te bidden, vergeeft wat gij tegen iemand mocht hebben, opdat ook uw Vader in de hemelen uw overtredingen vergeve. Indien gij echter niet vergeeft, zal ook uw Vader, die in de hemelen is, uw overtredingen niet vergeven!"

Dit belangrijke aspect komen wij ook tegen in één van de zogenaamde apocriefe boeken: "Wie wraak neemt zal de wraak van de Eeuwige ondervinden, de Eeuwige zal zijn zonden niet vergeten! Vergeef je naaste het onrecht dat hij deed, dan worden, als je bidt, ook jou je zonden vergeven. Hoe kan een mens die woede koestert tegen een ander bij de Eeuwige om verzoening vragen? Hoe kan een mens die geen erbarmen heeft met een ander om vergeving voor zijn eigen zonden bidden? Je bent maar een mens: als je in je woede volhardt, wie zal dan je zonden vergeven? Denk aan het einde en wees niet langer vijandig, denk aan je dood en vergankelijkheid, en houd je aan de geboden. Denk aan de geboden en koester geen wrok tegen je naaste, denk aan het verbond met de Allerhoogste en zie fouten door de vingers." (חוכמת סירא Choch'mat Sira [Wijsheid van Sirach] 28:1-7).

Het is dus duidelijk een wisselwerking die van grote invloed is op de gebedsverhoring, waarvan velen zich helaas niet of slechts ontoereikend bewust zijn. Was het dus terecht dat Yona boos was? Nee, natuurlijk niet, want pas als men zelf vergeving schenkt, heeft men het recht om op zijn beurt de Eeuwige om vergeving te vragen voor zijn eigen zonden, fouten en tekortkomingen, anders niet. Yeshua zegt: "Wees barmhartig zoals jullie Vader barmhartig is. Oordeel niet, dan zal er niet over je geoordeeld worden. Veroordeel niet, dan zul je niet

veroordeeld worden. *Vergeef, dan zal je vergeven worden. - Want de maat die je voor anderen gebruikt, zal ook voor jullie worden gebruikt!*" (Lucas 6:36, 37 en 38b). Daarom bidden wij in het 'Onze Vader': "...en vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren!"

Wat is vergeving eigenlijk precies?

Als de Eeuwige het zo uitermate belangrijk vindt dat wij elkaar vergeven zoals Hij ons vergeeft, dan is het voor ons essentieel om te weten wat vergeving precies inhoudt. Wikipedia zegt: "Vergeving is volgens de algemene opvatting het iemand niet meer kwalijk nemen van een ernstige daad." Andere definities van vergeven zijn: kwijtschelden van een schuld, ophouden te beschuldigen, afzien van wraak, afzien van een compensatie voor de pijn of het verlies dat we hebben geleden.

De letterlijke betekenis van het Griekse woord ἀφίημι aphīēmi, dat in de Bijbel voor 'vergeven' gebruikt wordt, is eigenlijk 'loslaten', 'laten gaan' of 'laten varen'. Dat wil echter niet zeggen dat we de persoon in kwestie zouden loslaten in de zin van de we daar niets meer mee te maken willen hebben, maar dat we de wrokgevoelens jegens die persoon laten varen.

Wat is vergeving niet?

Omgekeerd is het ook heel belangrijk om te weten wat vergeving niet is. Vergeven betekent niet dat men datgene wat je is aangedaan maar door de vingers moet zien, moet wegstoppen en doen alsof het nooit gebeurd is of zelfs moet goedkeuren. Nee, natuurlijk niet! Het gaat immers niet om akkefietjes, maar om dingen die pijn veroorzaakt hebben. Vergeven betekent dus niet, dat men bij voorbaat al tegen de dader zegt: "Ach, laat maar zitten", terwijl hij niet eens excuses heeft aangeboden. Vergeven betekent ook niet, de dader vrijuit te laten gaan en hem of haar de straf te besparen.

Natuurlijk heeft datgene, wat men iemand heeft aangedaan ook gevolgen en het is niet meer dan vanzelfsprekend dat degene, die de benadeelde om vergeving vraagt ook bereid is, de gevolgen te dragen. Een goed voorbeeld hiervoor zien we bij David. De Eeuwige had hem zijn zware zonden vergeven nadat hij berouw getoond had, maar dat vrijwaarde hem niet voor de straf, die hij daarvoor moest ondergaan. De vergeving die de Eeuwige hem vervolgens schonk, gaf hem echter wel de gelegenheid, dit nare hoofdstuk definitief af te sluiten om weer met een schone lei te beginnen en zijn leven opnieuw aan de Eeuwige toe te wijden.

Moeten wij altijd vergeven?

Dan blijft nog de vraag hoe vaak we iemand moeten vergeven, want menselijk gesproken zou je zeggen: het houdt een keer op! De vraag is dus eigenlijk of we onder alle omstandigheden altijd moeten vergeven.

Keifa [Petrus] zat blijkbaar met dezelfde vraag in zijn maag: "*Daarop kwam Petrus bij Hem staan en vroeg: Heer, als mijn broeder of zuster tegen mij zondigt, hoe vaak moet ik dan vergeving schenken? Tot zevenmaal toe? Yeshua antwoordde: Niet tot zevenmaal toe, zeg Ik je, maar tot zeventig maal zeven!*" (מתתיהו Matityahu [Mattheüs] 18:21-22, NBV).

Een andere keer zei Hij tegen Zijn talmidim [leerlingen]: "*Let dus goed op jezelf! Indien een van je broeders of zusters zondigt, spreek die dan ernstig toe; en als ze berouw hebben, vergeef hun! En als ze zevenmaal op een dag tegen je zondigen en zevenmaal naar je terugkeren en zeggen: Ik heb berouw, dan moet je hun vergeven!*" (Lucas 17:3-4, NBV). Het Boek: "*Ik waarschuw jullie! Als je broer zondigt, wijs hem dan terecht. Als hij spijt heeft, moet je hem vergeven! Zelfs als hij zeven keer per dag tegen je zondigt. Als hij je telkens komt zeggen dat het hem spijt, moet je hem telkens opnieuw vergeven!*" Groot Nieuws Bijbel: "*Wees dus op jullie hoede! Als iemand van jullie verkeerd doet, zeg het hem dan, en komt hij tot inkeer, vergeef hem! En als hij je zevenmaal per dag kwaaddoet en zeven keer bij je komt en zegt: Het spijt me, vergeef hem!*"

Zeventig maal zeven maal vergeven, zevenmaal per dag! Is dat echt mogelijk? Als we de juiste hartsgesteldheid hebben die bij een gelovige hoort en ons vergevingsgezind opstellen kan het wel, vooropgesteld dat de berouwvolle dader het echt meent en daadwerkelijk spijt heeft. We blijven immers mensen en maken allemaal fouten in het alledaagse leven. Soms voelen we ons gekwetst en soms kwetsen we een ander. Dan is het toch wel fijn als we elkaar kunnen

vergeven en het weer goed kunnen maken met elkaar. Het doet er niet toe of men iemand gekrenkt heeft met lelijke woorden of iemands naam door het slijk gehaald heeft door roddel en lasterpraat of dat men iemand lichamelijke of materiële schade heeft toegevoegd of misschien zelfs nog ergere dingen gedaan heeft. Als de dader daar oprecht spijt van heeft en het slachtoffer om vergeving vraagt, dan verwacht de Eeuwige van ons, dat we hem ook daadwerkelijk vergeven.

Yeshua zegt dit niet als een vrijblijvend advies, maar in de gebiedende vorm: *“Vergeef hem!”* (NBG) ofwel: *“Dan moet je hem vergeven!”* (NBV). Zelfs als de dader telkens weer in herhaling valt en steeds terugkomt om berouwvol vergeving te vragen, dan moeten we hem elke keer weer vergeven, want zo doet de Eeuwige met ons ook. Heeft de dader echter geen berouw en geeft hij zijn schuld niet toe, dan hoeven wij hem niet te vergeven, want dat doet de Eeuwige ook niet! Moeten we dus altijd vergeven? Nee, niet altijd!

Zowel in onze relatie met de Eeuwige alsook in onze relatie met elkaar is vergeving voor onze overtredingen alleen mogelijk als aan de drie in Lucas 17:3-4 door Yeshua genoemde voorwaarden voldaan wordt: 1. Men moet de dader op zijn schuld wijzen. 2. De dader moet er spijt van hebben. 3. Hij moet zijn schuld erkennen en om vergeving vragen.

De schuldige terechtwijzen

Yeshua zegt in vers 3 van Lucas 17, dat men degene die iemand iets aangedaan heeft ernstig moet toespreken (NBV) ofwel dat men hem moet terechtwijzen (Het Boek). In de Groot Nieuws Bijbel staat, dat men het hem moet zeggen dat hij iets verkeerd gedaan heeft. Het komt er in elk geval op neer, dat men hem met zijn schuld moet confronteren. Het moet hem duidelijk gezegd worden, dat hij met het kwaad, dat hij de ander heeft aangedaan heel veel pijn en verdriet teweeg heeft gebracht.

Het doel van de terechtwijzing is, dat hij moet beseffen wat hij aangericht heeft en dat wat hij deed, verkeerd was. Komt hij tot inkeer, dan moet men hem vergeven. Deze terechtwijzing gebeurt onder vier ogen: *“Als een van uw broeders u kwaad doet, moet u het hem onder vier ogen zeggen. Als hij uw terechtwijzing aanneemt, is de relatie tussen u en hem hersteld.”* (יהודה מתתיהו Matityahu [Mattheüs] 18:15, Het Boek).

Tot inkeer komen en berouw tonen

Eveneens in vers 3 van Lucas 17 zegt Yeshua: *“Indien hij berouw heeft, vergeef hem!”* (NBG). Het Boek: *“Als hij spijt heeft, moet je hem vergeven!”* Dit behoeft geen nadere toelichting, want hier staat glashelder, dat men de ander moet vergeven als hij berouw heeft.

Onze hemelse Vader houdt van Zijn kinderen en natuurlijk is Hij vergevingsgezind, maar Hij kan onze zonden pas vergeven als er sprake is van oprecht berouw. Berouw vereist wroeging, verandering van gedrag en de vastbeslotenheid niet in herhaling te vervallen. Dat de mens niet volmaakt is mag geen excuus zijn, want volmaaktheid verwacht G'd ook helemaal niet van ons, maar wel oprecht berouw als er bewust zonde is gepleegd. Pas dan kan Hij ons vergeven.

Zo is het ook in onze onderlinge relaties met elkaar. Of iemand vergeving kan ontvangen hangt er dus van af, of hij berouw heeft van het onrecht, dat hij een ander heeft aangedaan. Als hij echt berouw heeft, dan schaamt hij zich voor zijn daad en doet er alles aan om dezelfde fout niet nog eens te doen; dan verdedigt hij zichzelf niet met allerlei uitvluchten, maar belijdt zijn schuld zonder daar een “maar...” aan toe te voegen, want oprecht berouw komt uit het hart.

Uit het boek יונה Yona [Jona] weten wij dat oprecht berouw, zoals bij de inwoners van Nineve, het oordeel van G'd weerhoudt. We lezen, dat de Eeuwige terug kwam op wat Hij bedreigd had de inwoners van Nineve aan te doen, en Hij deed het niet. Hij dreigde, de stad na veertig dagen te verwoesten en het feit dat Hij het niet deed wil dus zeggen, dat Hij gedurende die veertig dagen nauwlettend in de gaten heeft gehouden, of hun spijtbetuigingen alleen maar mooie woorden waren of dat ze het echt meenden. Hij luisterde dus niet alleen naar hun smeekbeden, maar keek ook naar hun werken, waarmee ze hun berouw toonden. Hij zag, dat ze zich daadwerkelijk van hun boze weg, die ze bewandeld hadden, bekeerden. Daarom spaarde Hij Nineve en gaf de inwoners van deze stad een nieuwe kans. Zo zien wij, dat oprechte תשובה Teshuva [inkeer, berouw, bekering] ook tot daadwerkelijke vergeving leidt.

Schuld belijden en excuses aanbieden

Berouw hebben is natuurlijk de belangrijkste voorwaarde om vergeving te ontvangen, maar niet minder belangrijk is ook het berouw te tonen, de schuld te belijden en welgemeende excuses aan te bieden, sorry te zeggen.

Men moet eerlijk toegeven dat men fout gehandeld heeft en daarvoor om vergeving vragen. Dat geldt zowel voor de broeder of zuster die men gekwetst heeft, alsook voor de Eeuwige: *“Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, om ons de zonden te vergeven en ons te reinigen van alle ongerechtigheid.”* (א יוחנן 1 Yochanan alef [1 Johannes] 1:9).

In Mish'lei [Spreuken] 28:13 schrijft Sh'lomo [Salomo]: *“Wie zijn fouten verbergt, zal geen voorspoed kennen, wie ze toegeeft en vermijdt, krijgt vergeving!”* (NBV).

Volgens de Joodse opvatting is de mens als kroon der schepping begiftigd met het vermogen om te kiezen tussen goed en kwaad. Als hij de verkeerde keuzes maakt, dan heeft dat niet alleen nadelige gevolgen voor hem zelf, maar ook voor de mensen om hem heen. Uit de voorbeelden die Yeshua aanhaalde kunnen we opmaken, dat er reeds toen al onder Zijn volgelingen sprake was van zonden tegenover elkaar. Helaas is daarin tot op heden nog weinig verbetering gekomen. In Ya'aqov [Jacobus] 5:16 lezen wij derhalve: *“Beken elkaar uw zonden en bid voor elkaar.”*

Bij deze zonden kunnen we o.a. denken aan onderlinge blokkades, verstoorde verhoudingen, afgunst, jaloezie, roddel, laster, kortom alles wat men tegen elkaar misdaan heeft, alles wat het ene gemeentelid het andere heeft aangedaan in woorden, daden maar ook in gedachten. Dat komt alleen maar goed als men elkaar de schuld durft te belijden en daarvoor oprecht om vergeving vraagt.

Dat valt beslist niet mee. Ik denk dat we het allemaal wel eens hebben ondervonden hoe moeilijk het is om je eigen trots in te slikken en iemand nederig om vergeving te vragen die men iets heeft aangedaan, maar juist dat is de voorwaarde om vergeving te kunnen ontvangen. Men moet de moed hebben om berouw te tonen en te zeggen dat het je spijt, want uit deze houding moet blijken of de vergeving en verzoening ook serieus wordt nagestreefd. En pas als er ook daadwerkelijk vergeving wordt geschonken heeft de ander het recht om op zijn beurt ook de Eeuwige om vergeving te vragen voor zijn eigen zonden, fouten en tekortkomingen, anders niet. Daarom schrijft Ya'aqov, dat wij het kwaad uit de weg moeten ruimen door er met elkaar over te praten, elkaar te vergeven en dan voor elkaar te bidden.

Vergeven én vergeten?

Het zou mooi zijn als alle gelovigen zich de bovenstaande woorden van Yeshua en Ya'aqov ter harte zouden nemen en daarnaar zouden handelen, maar helaas is dat in het alledaagse leven soms heel anders. Hoe vaak wordt er niet gezegd: “Ik kan je wel vergeven, maar vergeten kan ik het niet!” Natuurlijk kan men het aangedane onrecht niet zo eenvoudig vergeten, vooral als het om vreselijke dingen gaat, die hem of haar zijn aangedaan. Een gewonde ziel heeft tijd nodig om te genezen. Maar dat bedoel ik ook niet.

Dat men het erge dat gebeurd is niet kan vergeten is normaal, maar waar het mij hierbij om gaat is dat dit ook letterlijk gezegd wordt tegen berouwvolle dader, die om vergeving vraagt. Natuurlijk kan er van echt vergeten geen sprake zijn, maar als men tegen de dader zegt: “Ik vergeef je, maar vergeten doe ik het niet!”, dan heeft men het niet echt vergeven, want anders zeg je dit niet. Wij zouden het ook niet fijn vinden als de Eeuwige dit tegen ons zou zeggen.

Als Yeshua ons de opdracht geeft, onze broeder “van harte” te vergeven (מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 18:35), dan bedoelt Hij daarmee, dat de vergeving uit het hart moet komen, oprecht en definitief, want zo vergeeft de Eeuwige ook de zonden van hen, die Hem om vergeving vragen: *“Ik zal hun wandaden vergeven en aan hun zonden zal ik niet meer denken!”* (עבריים Iv'rim [Hebreeën] 8:12, NBV).

In Micha [Micha] 7:18-19 lezen wij: *“O G'd, wie is aan U gelijk? U vergeeft de schuld van Uw volk en blijft niet stilstaan bij hun overtredingen. U laat Uw woede niet altijd duren, U wilt niets liever dan genade tonen. Opnieuw zult U Zich over ons ontfermen, U zult onze schuld tenietdoen, al onze zonden verwijzen naar de bodem van de zee!”* (Groot Nieuws Bijbel). NBV:

“Opnieuw zult U zich over ons ontfermen en al onze zonden tenietdoen. Onze zonden werpt U in de diepten der zee!” Deze woorden houden ook voor ons een belofte in: als wij oprecht spijt hebben van onze zonden, ernstig berouw tonen en de Eeuwige om vergeving vragen onder het beroep op het plaatsvervangend offer van Yeshua, radicaal breken met ons zondige verleden en ons leven opnieuw aan onze hemelse Vader toewijden, dan zal Hij onze zonden in de diepten der zee werpen waar ze nooit meer gevonden zullen worden! Als wij ons daadwerkelijk berouwvol van onze zonden afwenden, dan zal de Eeuwige niet toornig blijven, maar onmiddellijk een einde maken aan de storm die over ons was losgebarsten zoals Hij ook bij Yona deed.

Vergeving leidt tot verzoening

Zoals ik al eerder zei is het niet de bedoeling dat het bij het vergeven blijft. Het mag niet zo zijn dat men die berouwvolle broeder en zuster wel vergeeft, maar daarna elk contact verbreekt. Zo gaan wij als gelovigen niet met elkaar om. Het is de bedoeling dat de vergeving de weg vrij maakt tot de verzoening, want als we de ander van harte vergeven hebben, dan komen we daar ook niet meer op terug. Verzoening betekent immers, dat wij elkaar een nieuwe kans geven en weer als broeders en zusters met elkaar omgaan en onze Vader in de hemelen voortaan beter gaan gehoorzamen.

Als wij het over de verzoening hebben gaan onze gedachten als vanzelf naar de Verzoendag, יום כפור Yom Kipur. Het woord voor ‘verzoening’, כפרה Kapara, dat niet minder dan acht en veertig keer voorkomt alleen al in het boek Leviticus, draagt tevens de betekenis van bedekking en bescherming in zich, zoals ook het woord כפר Kiper zowel ‘verzoenen’ alsook ‘bedekken’ betekent. Hiervan is overigens ook het woord כפה Kipa afgeleid, dat is de hoofdbedekking van de Joodse mannen. De link tussen verzoening en bedekking vinden wij overigens ook terug in de bekende gezegde: “Zand erover!” als men zich met elkaar verzoend heeft.

En als de ander niet om vergeving vraagt?

En wat moeten we doen als de ander niet om vergeving vraagt? Moeten we hem dan evengoed vergeven? Wel, dat hangt af van de reden waarom hij niet om vergeving vraagt.

Stel dat de dader inmiddels overleden is. Dan heeft hij misschien niet eens de kans gehad om de bijbelse weg tot verzoening te volgen door zijn schuld te belijden en om vergeving te vragen. In dat geval zou men ervoor kunnen kiezen, hem postuum te vergeven en het oordeel over hem in de hand van de Eeuwige over te geven.

Een andere reden zou kunnen zijn, dat de dader zodanig geschrokken is van hetgeen hij zijn broeder of zuster heeft aangedaan en de benadeelde uit schaamtegevoel niet onder ogen durft te komen en te bang is, om vergeving te vragen. Dat is op zich wel denkbaar, maar dan doet hij zichzelf en de ander te kort, want daarmee ontnemt hij de ander de mogelijkheid om hem te vergeven waardoor hun relatie verstoord blijft. Hij zou dat probleem echter kunnen oplossen door de hulp van een bemiddelaar in te roepen zodat hij alsnog vergeving kan ontvangen.

Het zou echter ook nog kunnen, dat de dader zich zelf van geen kwaad bewust is en ronduit zou zeggen: “Ik zou niet weten waarvoor ik om vergeving zou moeten vragen.” In dat geval hoeft men zo iemand ook niet te vergeven, want dat zou op hem geen enkel effect hebben.

De laatste reden die iemand kan hebben om pertinent te weigeren, excuses aan te bieden is, als er sprake is van openlijke vijandschap en haat. Deze houding maakt vergeving volstrekt onmogelijk, want zo iemand toont ook beslist geen berouw en voldoet niet aan de voorwaarde voor vergeving. In dat geval hoeft men de schuldige dan ook niet te vergeven.

Samenvattend kunnen wij concluderen, dat de schuld open blijft staan als de schuldige om welke reden ook niet om vergeving vraagt. Hoe lossen wij dit op? Heel simpel: geef het over aan de Eeuwige! Hij weet alles, ook alle verzachtende omstandigheden van de dader die ons misschien onbekend zijn. Wij weten soms niet waarom degene die ons pijn gedaan heeft ons daarvoor niet om vergeving vraagt, maar wij kunnen erop vertrouwen dat de Eeuwige de reden weet en dat hij rechtvaardig over die persoon zal oordelen: als hij berouw heeft, maar uit schaamte niet om vergeving durft te vragen, zal de Eeuwige hem met alle liefde vergeven, maar

als hij geen berouw toont, dan zal hij alsnog zijn verdiende straf krijgen. Maar daar kom ik straks nog op terug.

Zonder berouw geen vergeving

Voordat we verdergaan wil ik toch nog even het een en ander zeggen over de veel gehoorde prediking, dat alle gelovigen bij voorbaat dermate vergevingsgezind behoren te zijn dat we altijd iedereen onvoorwaardelijk moeten vergeven, ongeacht de houding van de tegenpartij.

Als we dat niet zouden doen, dan zouden we volgens deze predikers het eigen recht op vergeving bij G'd verliezen. Met deze prediking stellen zij onvoorwaardelijke vergeving als een voorwaarde om in aanmerking te kunnen komen voor G'ds vergeving terwijl zij juist de bijbelse voorwaarde, namelijk berouw en bekering buiten beschouwing laten.

Door oprecht berouw te hebben en welgemeende excuses aan te bieden laat de dader zien, dat hij nu beseft welk onrecht en verdriet hij de benadeelde heeft aangedaan. Als het hem echt spijt en hem er alles aan gelegen is om de relatie te herstellen, dan zal hij de schade vergoeden en de ander vragen hem te vergeven, hetgeen de broeder of zuster dan ook zal doen.

Onvoorwaardelijke vergeving daarentegen is dus vergeving zonder berouw van de dader en dat levert toch wel wat problemen op hoewel het op het eerste gezicht heel humaan lijkt. Zowel de benadeelde alsook de tegenpartij hebben geen enkele baat bij onvoorwaardelijke vergeving. Integendeel! De eigenlijke oorzaak van het probleem wordt daardoor niet opgelost en de wrok blijft hangen. Door zonder meer het onrecht te vergeven, dat de ander je heeft aangedaan, geef je hem het idee dat het eigenlijk wel meevalt wat hij gedaan heeft en dat je zijn slechte gedrag tolereert. Het gevolg daarvan is, dat hij onbeteugeld met zijn verkeerde handelwijze door kan gaan, misschien de volgende keer bij een ander of misschien juist bij degene die hem vergeven heeft. Beiden schieten dus niets op met de onvoorwaardelijke vergeving. Daarom geloof ik er dan ook helemaal niets van, dat G'd van ons zou vragen om zomaar te vergeven.

Daarom blijf ik van mening, dat wij iemand die ons onrecht aangedaan heeft, alleen maar moeten vergeven wanneer er sprake is van oprechte spijt en erkenning van de schuld. Zonder berouw en schuldbesef schenkt de Eeuwige **geen onvoorwaardelijke vergeving** en daarom moeten wij dat ook niet doen. Vergeven ja, maar niet onvoorwaardelijk!

Overgeven aan Hem die rechtvaardig oordeelt

Nu zijn we bij het punt beland waar vergeving niet meer mogelijk is omdat de tegenpartij alle schuld ontkent en volhardt in het onrecht. Hoe moet het verder? Hoe moeten we als gelovigen daarmee omgaan zonder verbitterd te raken en wrok tegen iemand te blijven koesteren die ons iets heel ergs heeft aangedaan, maar daar geen spijt van heeft en ook weigert zijn fout toe te geven en om vergeving te vragen.

Nu zitten we wel met het probleem dat het bij ons blijft wroeten als de tegenpartij vergeving onmogelijk maakt, want natuurlijk willen we vergelding zien voor het kwaad, het verdriet en de pijn die ons is aangedaan. Of het nu roddel of laster is, pesten of kwaadsprekerij, bedrog of diefstal, mishandeling of zelfs nog ergere dingen doet er niet toe. Als de dader daar geen spijt van heeft, geen excuses aanbiedt en daar misschien zelfs nog mee door blijft gaan, dan roept dat een enorme boosheid bij ons op. Hoe gaan we daarmee om? Gaan we het recht dan in eigen hand nemen op de manier van 'oog om oog, tand om tand?' Sommigen doen dat, maar als gelovigen behoren wij dit niet te doen. Moeten we dan maar met wraakgevoelen en haat blijven rondlopen? Nee, natuurlijk niet!

Wij behoren het voorbeeld van Yeshua te volgen, die ons geleerd heeft hoe wij met een dergelijke situatie dienen om te gaan: *"Hij werd gehoond en hoonde zelf niet, Hij leed en dreigde niet, Hij liet het oordeel over aan Hem die rechtvaardig oordeelt!"* (1 Petrus 2:23). En zo mogen ook wij de vergelding voor het onrecht dat ons is aangedaan in G'ds handen leggen en erop vertrouwen dat Hij de schuldige ter verantwoording zal roepen. Sha'ul [Paulus] schreef in zijn brief aan de gelovigen in Rome: *"Vergeldt niemand kwaad met kwaad; hebt het goede voor met alle mensen. Houdt zo mogelijk, voor zover het van u afhangt, vrede met alle mensen. Wreekt uzelf niet, geliefden, maar laat plaats voor de toorn, want er staat geschreven: Mij komt de wraak toe, Ik zal het vergelden, spreekt de Eeuwige!"* (Romeinen 12:17-19). Amen!